

N'ALI

LA REVISTA DE LA COMARCA DE PONENT

Any II nº 18

decembre 1987

Apd. 79 07150 Andratx

UNA BONA INICIA- TIVA A S'ARRACÓ

El regidor de S'Arracó ha aconseguit posar d'acord els veïnats del torrent que passa per dins el poble i l'Ajuntament, i una pala ha fet lloc per dins la brutor. Ara el que falta és que cadascú es preocupi de cremar-ho. La iniciativa ha agradat molt a tothom i s'espera que l'any que vé es repetesqui a altres troços o a altres torrents que certament ho han de mester.

LA CARRETERA DEL PUERTO

Otra vez nos llevamos otro sobresalto: tres muertes más se ha cobrado la carretera Andratx-Puerto. Carretera que ya se ha ganado el apelativo de "la carretera de la muerte". En unos pocos años se ha cobrado unas 5 vidas.

Es hora de que nuestras autoridades encuentren una solución ya que esta carretera está muy transitada y ya son demasiados los accidentes y las vidas que se ha cobrado.

Un grupo de vecinos está haciendo una recogida de firmas demandando del Ayuntamiento de Andratx y de las autoridades de la Consejería d'Obres Públiques una solución definitiva al problema. En dicho escrito exponen los siguientes puntos:

1) Nuestra seguridad e integridad física se ve amenazada por la estrechez y lo sinuoso de la carretera.

2) La pavimentación hecha hace poco en vez de disminuir la peligrosidad de la carretera, la ha aumentado, haciéndola más insegura.

3) El fuerte aumento del tráfico rodado en éste último decenio, especialmente el gran número de vehículos pesados (camiones y autobuses) hacen de esta carretera un prolongado punto negro en la circulación rodada de esta zona.

4) Este proyecto de carretera, es la mejor solución para resolver el problema de inseguridad de tráfico rodado, problema que se acrecentará con el paso de los años sino se toma una decisión definitiva al respecto.

DIMONIADA 88

El proper dia 10 de gener es celebrarà a Son Servera la V Trobada de Dimonis, a ella hi anirà representant el poble d'Andratx la Coordinadora Parroquial de Joves d'Andratx, essent la quinta vegada que els nostres dimonis assistiran a la Trobada

ONOFRE ALEMANY CAMPIÓ D'AUTOCROS

Els nostres representants al Campionat de Balears d'Autocros han realitzat un bon paper ja que En Onofre Alemany ha conquistat el Campionat i en Vicenç Alemany (Tema) ha obtingut un bon lloc. Des de les planes de N'ALÍ volem felicitar al campió i animar a n'En Vicenç a seguir per aquests bon camí. Ens haurem de preocupar d'aquest deport.

ACCIDENT

Qui feu autocros sens voler fou en Pep Bonet (més conegut per En Pep del Quijote) ja que tingué un accident donant el seu cotxe unes quantes voltes de campana. Encara que el cotxe està inservible ell sortí sols amb uns quants cops a la cara. Ens alegrem de que no fore res i desitjam que prest tot hagi passat.

MALA SORT

La loteria de Nadal no ha donat massa cosa a Andratx ja que tret d'unes poques "pedrees" res més ens ha donat i això que tots els cafès que hi ha de sa pedra de sa ralla a Sa Dragonera estaven preparats per brindar i celebrar sa guanyada, pero, el que digué un home... I no sabem que és sort.

FESTES A S'ARRACÓ

A S'Arracó aquestes festes es realitzen una seria d'actesú el dia 20 les mestresses de casa feren un festival a benefici de l'Església i per l'Epifania volen organitzar la representació dels Reis, segur que tindrà gran acceptació.

I ja s'està preparant Sant Antoni que si el temps acompanya també serà sonat.

N'ALÍ

LA REVISTA DE LA COMARCA DE PONENT
Apartat de correus 79.
07150 ANDRATX

Editen:

Coordinadora Parroquial
de Joves d'Andratx
Centre Cultural de
S'Arracó

Director: Santiago Cor-
tès i Forteza

Redactor en cap: Gaspar
Pujol i flexas

REDACCIÓ

Joana Alemany i Mir,
Antoni Ensenyat i Ferrà
Biel Ensenyat i Pujol,
Francesc Femenies i Ca-
lafat, Pere Flexas i
Flexas, Margalida Ferrà
i Ensenyat, Gabriel Jo-
fre i Mir, Miquel Tur i
Ensenyat.

GERENT

Vicenç Flexas i Alemany

FOTOS

Michel's, Tosafu.

Impressió: Tallers de
"Apóstol y Civilizador"
de Petra.

D.L. P.M. 295/1986

E D I T O R I A L

Quan arribam a aquests dies de festa i gaubança sembla com si el nostre cor s'eixemplés i tots tornéssim una mica millors. Els desitjos hi son: ens desitjam unes bones festes, un bon any nou, pau i felicitat... Però hom pensa si realment és sols un seguir la tradició o si realment les nostres fibres sensibles es removen una miqueta. El nostre mon té manca de solidaritat, de gent disposta a obrir el seu cor als altres, de fets altruistes, petits o grans fets, el que importa és aquestes ganes d'acostar-nos més als altres per intentar que ells visquin millor.

Nadal no pot ésser un tribut a la societat de consum o una carrera desenfrenada de tudar doblers. Ha de ser un temps de viure i conviure, de sentir-nos més familiars amb tota la gent que ens enrevolta i amb aquella gent menys agraciada que nosaltres i que pateix la mancança de solidaritat en aquest mon massell de tantes coses.

Tots els qui feim N'ALÍ, amb sinceritat, desitjam als nostres lectors unes bones Festes de Nadal plenes de sentit i un fructífer 1988.

N'ALÍ

CARTA ABIERTA

A la Asociación de Vecinos y Propietarios del Puerto de Andratx

Como vecino y propietario en el puerto de Andratx y como miembro de la Asociación de Vecinos quiero manifestar lo siguiente, en relación a la Junta General Extraordinaria de la Asociación de 5 de febrero del corriente, en el Hotel Brismar, en la que, a la vista de los Estatutos los no miembros fueron excluidos y se les pidió salieran de la sala.

Es verdad que así está dispuesto en los Estatutos de la Asociación. Pero yo creo que en este caso la aplicación de tal norma no es democrática y tampoco se corresponde con los tiempos que vivimos. Al igual que se cambian gobiernos y leyes, también los estatutos de una asociación pueden quedar anticuados y necesitar reformas.

En estas circunstancias quiero declarar que según principios democráticos las decisiones y recomendaciones del consejo de la Asociación pueden no ser considerados representativos en opinión de los vecinos del Puerto.

1) Según mis últimas informaciones, la Asociación tiene trecientos (300) socios, para una población de más o menos docientos mallorquines y unos dos mil propietarios extranjeros. El Consejo de la Asociación sólo puede representar al trece por ciento de los vecinos.

2) Refiriéndonos especialmente al proyecto de la carretera nueva entre Andratx y el Puerto, de ciento nueve propietarios de terrenos afectados, sólo cuatro de ellos son miembros de la Asociación. ¿Cómo puede una representación democrática como la Asociación de Vecinos tomar decisiones y hacer recomendaciones que influyen en el futuro de nuestro pueblo? Como ustedes saben la Asociación tiene el derecho de dar recomendaciones al Ayuntamiento al mismo tiempo que el de recibir subvenciones del Estado.

3) Yo pienso que para la mayoría de los vecinos del pueblo es bien claro que es preciso mejorar la comunicación de Andratx con el Puerto. Pero posiblemente se ha olvidado que hay un Plan General Oficial aprobado para ensanchar la carretera en tres metros que tiene fecha del año 1962.

Veinte años han pasado, no se ha llevado a efecto el plan y los vecinos de la carretera no han sido autorizados a realizar obra alguna sobre los terrenos afectados por el Plan General.

Y ahora nos presentan otro plan que, posiblemente, si no es lógico y comercial va a retrasar otra vez la mejora de la comunicación por carretera entre Andratx y el Puerto.

Yo pienso que la mayoría de los vecinos está por la solución rápida del problema sin importarle decidirse por uno u otro plan: la realización del proyecto debe acabarse lo antes posible.

4) También creo que la Asociación de Vecinos con muchos más miembros tendría más fuerza para actuar en interés del Puerto y sería posible que muchos vecinos y propietarios se asociaran si la Asociación se preocupara y se fuera a ocupar de problemas vecinales que desde años y años están sin solución y sin que la Asociación se los haya planteado.

Problemas como:

- a) Basuras
- b) reparación de calles y carreteras
- c) servicio de agua potable canalizada
- d) servicio de alcantarillado
- e) presencia permanente de la Policía Municipal en el Puerto
- f) montaje de electricidad y telefono subterrneos.

No soy mallorquín, pero vivo en el puerto desde hace siete años, como millones de españoles viven y trabajan en otros países. No olviden que casi todos los mallorquines del Puerto de Andratx y de otros pueblos de Mallorca ganan su vida sobre lo que los extranjeros gastan.

Esta carta abierta no tiene ninguna base política sólo es la opinión particular de un vecino. PETER GLEIS, C/ Iglesia 4, Puerto de Andratx.

INDEPENDÈNCIA I NACIÓ

Com diven Gabriel Bibiloni i Antoni Artigues, tots dos professors de llengua catalana a la Universitat de les Illes Balears, a un article titulat "L'unilingüisme de la nació catalana: una restitució pendent", publicat a la miscel·lània "Mallorca, ara", "l'extensió del creixent sentiment independentista català -tant si plau com si no- serà un dels fenòmens sociològics del pròxim futur, una vegada vist què pot donar de si l'ordre actual". I és que sembla que ja hem arribat al màxim d'allò que l'Estat espanyol podia oferir a les nacions que ha tengut i té sotmeses i oprimides, deixant a part matisos de si encara es pot desenvolupar una mica més l'estatut d'autonomia o si podem reclamar a Madrid mitja dotzena de competències més. Tanmateix, diguin el que diguin, la Constitució espanyola no està feta per a garantir les llibertats nacionals dels diferents pobles d'Espanya sinó precisament per a restringer-les. I com que és la norma fonamental de l'Estat, ens hem d'atànyer a ella. Arreglats estam, doncs, els qui veim allò que s'ha aconseguit (que és ben poc) no com a meta sino com a punt de partida. Vet aquí la contradicció: pels espanyols ja hem arribat al final del procés i pels mallorquins no-espanyols encara ens trobam només al començament. Com compaginar això?

El problema està suscitat i entre els cercles nacionalistes van guanyant força les tesis que pensen que ja no és suficient l'autonomia, la normalització lingüística... sinó que és precis plantejar-se, almenys teòricament (no m'agrada dir utòpicament, perquè sembla que parlam d'una cosa que mai no es pot aconseguir), qüestions com l'autodeterminació, la independència i el monolingüisme català, bé que ja la línia d'igualtat política que cal seguir ara, donada la realitat actual, sigui un altra cosa. És la resposta lògica davant un estat opressor que ha creat constitucions excloents, estatuts migrats i que encara es veuen retallats contínuament i lleis de normalització que no es compleixen i perpetuen el predomini del castellà.

Amb tot, no hem de pensar que l'independentisme català és sols la resposta a la intransigència dels espanyols davant les legítimes reivindicacions nacionals. Seria com creure que amb més tolerància es podria arribar a un acord que no posàs en qüestió la unitat d'Espanya. No, realment hi ha quelcom més: una realitat podem dir objectiva que fa perfectament lògica l'assumpció d'aquestes actituds. Fins i tot a molts els resulta estrany que encara ens trobem en aquesta situació de simple reivindicació quan no de resistència: fa quinze anys, R.F. Inglehart i M. Woodward, en un article titulat "Conflictes lingüístics i comunitat política" manifestaven la seva estranyesa davant el cas català; una nació rica i potent que no esdevenia independent, com han fet tantes i tantes nacions. Ara mateix, els esmentats G. Bibiloni i A. Artigues ho han tornat a remarcar: "Catalunya -escriuen- és l'única cas en el món d'una comunitat lingüística de les característiques demogràfiques i estructurals ja esmentades que no té un estat propi". Evidentment aquesta anormalitat haurà de corregir-se algun dia.

BIEL ENSENYAT I PUJOL

Hostal
Ristorente
Pizzeria
MODERNO

Cra. Camp de Mar, 5 PUERTO DE ANDRAITX
Tel. 671650

SNACK - BAR

GALICIA

ESPECIALIDAD
EN MARISCOS

Y PULPO A LA GALLEGA

TAPAS VARIADAS

Isaac Peral, 37
Tel. 67 27 05

Puerto de Andraitx
(Mallorca)

CARPINTERIA **H. Cervantes**

Muebles y Decoración

TISCHLEREI
CARPENTRY
MENUISserie

C/. España, 4
Teléfono 67 11 62
PTO. ANDRAITX

Restaurante Miramar

puerto de andraitx
Mallorca

tel. 67 36 37

SERVICIO OFICIAL

Francisco Cañellas Mascaró
SERVICIO Y VENTAS

Carretera Puerto, 55
Teléfono 67 23 89

SERVICIO RENT A CAR
Puerto de Andraitx

TUCASA

TODO PARA LA CASA, S. A.

C/. Galicia, 27 - Teléfonos 67 13 03 - 67 28 13
07150 ANDRAITX

materiales construcción

E L C A R G O

"El niño que fuimos, ¿se sentiría orgulloso de lo que somos hoy?"

Esta frase de un libro de Miguel Delibes (El Camino) tiene para mi más trascendencia ~~que~~ muchas personas de carne y hueso. En realidad nunca lo sabremos. Por eso es tan triste esa pregunta. Pero me he dado cuenta de que hay algunos seres privilegiados que jamás se verán ante esta melancólica interrogante. Son aquellas personas que siempre fueron lo que quisieron y siempre quisieron lo que fueron. Ya lo sabían desde muy pequeños y el transcurrir de sus vidas no hacía más que confirmárselo.

Estas personas son muy especiales; son pocos pero se les reconoce inmediatamente: siempre están a la cabeza de algo, organizando y dirigiendo. Van pulcramente vestidos, perfectamente peinados y tienen una cara indefinida o bella pero jamás repulsiva. Siempre sonríen aunque jamás rien, y es muy frecuente en ellos/as el uso de colonias. Por supuesto, no se les nota las ojeras ni los excesos, bien porque no los cometen bien porque sus organismos están acostumbrados a ellos. Nacen, como dije, con una meta u objetivo que van cumpliendo por etapas. Esa meta se resume en una palabra: CARGO. Obtener EL CARGO es el cólumen, la llegada a la perfección de una vida perfecta como una circunferencia perfecta. Ellos siempre han ocupado un cargo hasta llegar a el CARGO: son delegados, presidentes, subjeses, directores, comisionados, jefes, secretarios, ayudantes, colaboradores subsecretarios, etc., etc., etc.,... Son en definitiva, una raza técnica adiestrada para mantenerse en el cargo. Una fauna escurridiza, pia, metálica y moderna, exclusivamente consagrada, eso dicen, al bien de sus semejantes y a la salvación de la humanidad.

Millones de africanos mueren de hambre, las minorías raciales oprimidas, las víctimas de las radiaciones atómicas, los exiliados de países invadidos sirven de pretexto al desfile incesante de esas comisiones, subcomisiones, secretariados, delegaciones, comités, ... al mando de estos hombres y mujeres: pueden ser terriblemente guapos, bien afeitados, preparados y competentes.

-Pero llegados aquí es preciso mencionar un aspecto de estos hombres y mujeres: pueden ser terriblemente peligrosos si se les amenaza con quitarles el cargo. Es cosa segura que aborrecen a cuantos ocupan una posición superior a la suya y ninguno abandonaría "su cargo" más fácilmente que soltaría un león la presa de entre los dientes. Para ellos la justicia no es más que la limitación (aparente) de los apetitos en pugna. Pero éstas son verdades que ellos mismos jamás afirmarían. Por encima de todo hay que ser caballeros, educados, formales. Y si no, examinen ustedes las fauces del Sr. Federico Mayor Zaragoza: ¿Hay restos de carne negra?. No. Evidentemente no.

FERNANDO MARQUÉS

PARLEM DE NADAL....

A la nostra contrada hi ha tradició de fer el torró en cruu, i d'ell en donarem recepta l'any passat i s'altre. Vegeu N'ALÍ nº 8. Idò de la mateixa manera si voleu esser més originals canviieu elk bessó d'ametla amb bessó d'avellana un poc torrada i pelada i afegint-hi també canyella, clovella de llimona rallada, sucre i un raget d'anís amb la mateixa proporció que el que soleu fer d'ametla. I per qué no provau també a fer-lo d'anous? Vos assegurem que tant un com l'altre son bons de tot!

Ara vos donarem un altra recepta diferent perquè es cou el torró i canvia molt de gust.

INGREDIENTS:

400 g. de bessó pelat
i molt

300 g. de sucre
2 canonets de canyella
1 llimona rallada
1 blanc d'ou.

Primerament es clarifica el sucre de la següent manera, afegint-hi una taça d'aigua i els canonets de canyella, quan comença a bullir posau-hi el blanc d'ou, remenau bé i parau esment que no vessi (podeu llevar força al foc quan estigui a punt de vessar i tornau a donar-n'hi més quan la mescla esta baixa). Quan s'hagi espessit, llevau-ho del foc i colau-ho. Tirau-hi després la llimona rallada i el bessó; mesclau-ho bé i tornau-ho a posar al foc fins que no s'aferri a les parets de la casseroleta. Forrau un motlo de neules i componeu-hi el torró. Val més fer-ho quan ja sigui fret. Es pot menjar al cap d'un parell de dies.

Al torró l'acompanyam a més de les tradicionals neules torrades, amb les també tradicionals coques d'anís o de patata. Solem comprar-les als nostres forns veinats (qui no recorda l'oloreta nadalenca que exhala un forn aquestes dates). Emperò si estau molt feiners aquí teniu també una recepta d'aquestes coques, la mos ha donada un forner. En Pep Saca que enguany no en farà car és el primer any que celebra Nadal de jubilat i mos ha dit que les comprarà. Idò mira!

INGREDIENTS:

500 g. de farina
de força.

100 g. de llevadura
prensada.

200 g. de sucre

50 g. de saïm.

3 ous.

1 patata ja cuita

i ben esclafada

ò 20 g. d'anís. Depèn de lo que la vulgueu fer.

Pastau-ho tot i donau-li una forma arrodonida com un pa; deixau-ho tovar unes dotze hores damunt una llauna untada d'oli i després enfornau-la.

GLOSES

Després de s'estiu ve s'hivern s'ennigula plou i trona, que n'es de poma una dona que deixa sa mare bona per a servir un home extern.

Diuen que en haver de ploure el cel està ennigulat, Quan el gat està estotjat els ratolins van a lloure

Bon arbre és el garrofer que fa garroves tot l'any quan li cullen les d'enguany ja té les de l'any que vé.

La sabiduria popular ha fet una glosa perfecta; fixau-vos-hi amb els garrofers i ho veureu que ja hi ha els brotets, i es pot col·legir la cuita de l'any que vé.

Aquestes tres gloses les m'ha contades l'amo En Joan Rodella.

Al.lotes tapau-vos que em teniu enlluernat tot l'horabaixa heu mostrat lo que teniu més gelós.

Aquesta glosa la va fer un amo de Son Castell de S'Arracó fa devers uns cinquanta anys. Les collidores -al.lotes joves ferm-, li deien a l'amo que lis fes una glosa i ell responia que no, i elles insistien més i més. -No, que vos sabrà greu!. Emperò l'espitjaren tant que a la fí horabaixando les hi enflocà aquesta. I les al.lotes acalaren el cap empegueides i no motaren pus, emperò el sen demà dematí totes es presentaren amb uns calçons llargs i qui va haver de callar aquest pic fou l'amo!.

De petits a tots les nostres mares mos cantaven algunes cançons

aquesta cançoneta és la que me cantava ma mare quan jo era infant.

Vaig trobar un escarabat
qui pescava a la canyeta
i un moscard amb bicicleta
va pegar un bon esclat.
Quan vaig esser damunt Ciutat
ses ungles tan ben tallades
feren noucentes panades
d'un cap de banyariquer.
Per ses costetes de Lluc
vaig trobar una tonyina
que feia es correu de Pina
amb un carrito sense bandes
i una puça amb unes xancles
ballava amb una gallina.
Una sitja plena d'ordi
i un carboneret tot blanc,
'naren a Can Joan de S'aigua
a beure un tassó de fang.
Amb es camió den Borràs
venguerem a S'Arracó
mos tocàrem tots es nas
i cantàrem sa cançó
i per Sant Agustinet
correguèrem en Es Cos.

Aquestes altres cançons
les podreu trobar en el cançoner
del Pare Rafel Ginard, emperò
es cantaven per S'Arracó. Encara
hi ha gent que les han sentides.

Res, res se fa per no res,
i amb res no corr interès
Qui no té res ni doblers
torna tonto si no ho és.
De no res feren el món
i de no res va sortir;
amb un no res va esser aquí.
D'aquest no res noltros som.
Aquest res qui sap d'on
el varen anar a cercar
Déu de res el va tornar
ja veis si un res és poc:
sols un no-res no té lloc
ni cap per on agafar.

D'edat de quinze anys he estat
dins una grossa quimera;
tot això serà casera
que m'he posat dins es cap.
Mentres no sia casat
no faré cap obra bona
que s'home que té una dona,
en pot treure lo que vol
un homo no jeu tot sol,
sa berganta li fa es llit
jeuen plegats en sa nit
i això se diu bona vida
i si ella és un poc garrida
això si que va de bo!
Si no vos agrada a jo
però m'agrada a mi!.

Un temps com era fradí
jo me vaig veure a tenir
doblers, tants com ne volia
i un criat que me servia
de concert i no sé què
i ara que me trob pare
n'he perdut el món de vista
i pas sa vida molt trista
n'he tengut desset infants
mascles, femelles i tants
que sols no en deixen dormir.
Bon carai, que si fos ara,
que s'hagués de succeir!...
-Que no sabeu mon germà
que tothom hi vol 'ribar?-

I ara una cançoneta de Nadal:

Arribaren a Betlem
i es sol anava a ponent,
amb aigo, neu, fred i vent,
temps rigorós de l'hivern.
Pensava Trobar govern
Josep qui parents tenia...
-Senyora, a la porta toquen!
-Vés idò a veure qui és.
Per les juntes de les portes
mira-ho, i no digues res.
-Senyora és un homo vei
que ne porta una donzella,
que és garrida com l'estrella,
bona per muller de reï.
-Dona jove amb homo vell
no pot esser cosa bona.
Digues que vaja en bona hora,
que no hi ha hostal per ell.
-Maria, que estàs cansada?
Jo estic molt desconsolat!
En tota aquesta ciutat
no mos volen donar posada!
-Oh Josep, lo meu espòs!
no us dolgueu del dolor meu!
Mos n'anirem a la cova
a parir lo Fill de Déu.
Quan a la cova arribaren
los dos enredats de fred,
feren un poc de foquet
i una estona es recrearen.
Sant Josep té un ramet,
no sé de quina rameta,
per agranar sa coveta,
per néixer el Bon Jesuset.
Quan tengué la cova neta,
Maria digué: «Josep,
descansau una estoneta,
que veig que teniu xubec.

I res més per avui, a tots
volem desitjar unes bones festes
i que ses coques i es torrons
no vos facin mal... I fins l'any
que ve!

-LO COC DE S'ARRACÓ

**RADIO-TAXI
ANDRAITX**

67 23 98

DEPORTES

T O L O

Tel: 67 30 16

Juan Payés, 10 A

ANDRAITX (Mallorca)

**RESTAURANTE
PIZZERIA LA PIAZZETA**

Especialidad en
**PIZZAS
PASTAS
y CARNES**

PTO. ANDRAITX — TEL. 67 27 00

**PANADERIA - PASTELERIA
CAFETERIA - HELADERIA**

AVDA. MATEO BOSCH, 19

TEL. 67 16 04

TELE-CONTROL

**ELECTRODOMESTICOS
REPARACION Y VENTA
DE TELEVISORES**

Gabriel Pujol Barceló

Matias Flexas, 3 - Tel. 67 16 41

ANDRAITX

Calle 31 Diciembre, 12
Tells. } 20 46 00 - 20 45 02
          } 20 45 03 - 20 43 62
Telex 69131
07004-PALMA DE MALLORCA

*Els vostres
viatges*

TALLER DE CERÁMICA

El taller de cerámica del Colegio Público de Andratx funciona de la siguiente manera:

Cada lunes de 12 h. a 1 h. del mediodía, una treintena de niños y niñas desde los cursos más bajos hasta 8º E.G.B. vamos y empezamos a hacer piezas a base de "churros" o "placas" según convenga; en nuestro taller disponemos de los siguientes materiales:

- punzones, tornetas, barro, paletas, etc. ...

Gracias a estas clases de cerámica, desde nuestra corta edad empezamos a desarrollar nuestras cualidades artísticas.

En las clases de cerámica nos enseñan a hacer desde los más sencillos platos, vasos, vajijas, hasta a hacer grandes jarras o macetas.

MARÍA ISABEL PORTELL

CRÒNICA D'UN SOMNIAT VIATGE

Si, un bon dia agafarem els atapins i ens anàrem a Cuba. Creiem que seria més difícil però no, una vegada que tinguérem els passatges fou un tancar i obrir els ulls. Qui ho haguera dit?, hi havia hotelers, un banquer, constructors, un plager, un botigué, un cafeter, altres herbes i, com qui no diu res, un capellà.

La despedida fou sonada, més d'un tenia enveja: uns deien: Mirau quina sort, sen van a Cuba!. Altres, suspirant, deien: Sen van sense dones! I heu de creure i pensar que ens varen despedir amb bandera alçada ja que la Penya de Ca'l Tio tingué aquesta deferència. I així partirem cap al Camp d'Aviació. D'aquí a Barajas i d'allà amb un avionot gros a l'Havana. No sé si ho creureu però partirem devers les set del vespre, volarem nou hores i mitja i arribàrem a l'aeroport José Martín a les 10,30 del vespre, quí ho enten?

De lo que succeí a partir d'aquí sols contaré un trosset, per dues raons molt important: La primera perquè si ho volieu saber tot, haguessiu vingut. La segona perquè per saber-ho tot haguerem de pagar un passatge. Idò, que vos pensaveu?

El primer dia ho dedicarem a visitar l'Havana, la ciutat antiga i lo primer de tot fou el "Morro", el primer que divisaven els nostres pares i padrins quan arribaven a Cuba, Castillo La Punta, La Cabaña, Museo de la Ciudad, Plaza de la Catedral, Cas del Agua (aquí bevem un bon tassó d'aigo totasoleta), Palacio de la Artesania, Plaza de la Revolución, Castillo de la Real Fuerza, Plaza de Armas, i arriba el moment de tastar el célebre "Mojico". Abans haviem visitat l'entrada del Seminari de Cuba.

A la nit, un Daiquiri i llagosta al restaurant "La Floridita".

De bon matí, el tercer dia, ens anam cap Aguada de Pasajeros pel camí els xòfers ens fan una demostració de com no s'ha de conduir ja que en plena autopista entre la nostra "guagua" i un altre que va allà on diven que anam nosaltres es van passant tassons de Wisqui i anaven com hem fet anar les retxes (perquè vos faceu una idea).

Anam a veure es cocodrilos i després amb una barca que feia més fum que via mos n'anam a La Isla de la Juventud que és una illa on hi han reproduït un poblat dels Indis Tahínos i allà després de visitar les cabanes i vistes les estatués anam a dinar a un restaurant que imita també unba d'aquelles cabanes amb el sotil de palmes. Mentres dinam plou, una d'aquestes pluges tropicals, serà l'única vegada que veurem ploure-. Després de dinar anam a Pasacaballo. Avui per la carretera hem vist plantacions de tarongers - 125 quilòmetres quadrats- i de canyes de sucre. També avui hem saludat mallorquins son alcudiencs que també fan turisme.

I passà una nit i vingué el dia i fou el quart dia.

Aquest dia si que hi hagué herbes, herbotes, herbones i tot el que pogueu i volgueu imaginar ja que anàrem a un jardí botànic. Oh! Oh! Oh! (i afegiu-hi tots els oh! que volgueu i encara seran pocs) quina cosa més merevallosa, allà hi havia de tot des de orquídees a canyes forasteres (o sigui de bambú) passant per captus de totes classes, palmeres... en fi, de tot! I un conservador que se conservava bé ferm.

Arribam a Trinidad i per no perda el costum bevem uns mojicos i ens anam a "La Canchanchara", aquí germanets aferrau-vos fort si no voleu caure, encara que ells no caigueren, i quí son ells? vos demanareu, idò heu de pensar i creure que ni més ni pus que un parell de jovencells dels que venien amb nosaltres que es posaren a ballar i bé que ho feien. Qué ho feren de bé! foren s'atracció de tots! i d'aquí a veure un museu -que contrariament al que alguns pensaven no estava tancat- i anàrem a dinar. Després de dinar una visita a una fàbrica de puros anomenada "Bauzà" i un altre vegada a la "guagua" i a cantar "cubanes" i anam a Cienfuegos i cap a dormir que hi ha son.

De la nit ni ens n'adonàrem, avui ens espera Varadero, quina platge! Quina aigua! no hi ha

paraules, i... quina aigua! i quin rom! és clar que aficat dins un coco que per allò de l'aigo de coco sembla rebaixat però... Tornem a la platge, quina platge! i bon dinar al Hotel Internacional i després de dinar "un ajusto tècnic" de sa guagua ens fan esperar una miqueta. De tornada passam per Matanzas i veim pous de petroli, passam per Cárdenas i per Guanabo i arribam a l'Havana i a sopar perquè després hem de visitar... "TROPICANA" però... i si anassim a dormir? però no anar al Tropicana no és cosa de cada dia, i a partir d'aquí per avui ens despedim de vostés i continuarem sa narració demà dematí.

És el dia assenyalat per anar a Mexico, com que tenim pressa berenem a n'es llobbi que és igual que dir el holl o sa recepció o s'entrada però que allà li diven llobbi, no sé si serà una mania però és així: llobbi. I el cap de dues hores arribam a l'aeroport i vosaltres direu: "si que està enfora. Idò no, està ben aprop, el que passa és que a Cuba i México tot va "despacio" i després de dues hores i mitja de vol arribam a México i allà hem de arretrassar una hora més el rellotge, ja no sabem a quina hora estam, però seguim endavant. A México ens hospedam a l'hotel Crowne Plaza situat a la Glorieta de Colón. El Capvespre ho destinam a visitar la ciutat: Plaza de Armas, Palacio Nacional, Catedral, Plaza de las tres culturas, Centro artesanal i anam a l'hotel. Abans no he dit res d'aquesta mansió que és el Crowne Plaza, Vaja un hotel! bo de veres i net com una plata. Després de sopar anam a "Plaza Santa Cecilia" on bevem tequila i assistim a un espectacle típic mexicà, però hi ha son i passam de llis pel passeig Garibaldi i ens anam a dormir. Una de les coses que més ens han xocat han estat els pesos mexicanos que per cada pesseta ens donen uns 20 pesos mexicanos i per això tot pareix més car i resulta que és més barat. Algú batia aquesta moneda amb el nom de morrongues i és que no hi ha qui s'hi aclari. Aquí si que no val frisar si demanes una cosa i te diven ahorita pot bé ser el cap de tres dies, però tranquils que estam de vacances.

El dematí del dia setè uns van a comprar, altres van de visita per la ciutat i altres aprofiten per visitar el museu Antropològic que és el més important del mon. I realment ho és o així ho digueren els que hi anaren. Tot el temps del dinar parlam de lo econòmic que resulta tot. El menjar està bé si no hi poses coent, ara si hi ha coent hi ha per cantar òpera a veus.

El capvespre anam a visitar les piràmides del Sol i de la Lluna i els més jovenets pujam a la del Sol, quina cosa més interessant! i ...cansada però dalt hi verem una bona vista de l'entorn que després a l'espectacle de la nit amb joc de llums i sò disfrutarem i entrarem una miqueta dins la legendària història de México. Quan estaven fent temps anarem a una d'aquestes rateres que tenen parades pels turistes i ens ensenyaren com treballen la pedra oxidiana que és una pedra volcànica, allà també ens mostraren les excel·lències de lo que aquí enomenam una pita i ens donaren a tarstar un licor -que ens digueren que era afrodisiac- tret de dins la pita i tequila, tot això per engrescar-nos a que comprassim i de fet comprarem.

La piràmide del Sol té una altura de 65 m amb uns escalons molt empinats però els valents arribarem a dalt, Que vos sembla poc? Idò un dia pujau al campanar d'Andratx i llavors ja ho direu i això que és molt més baix.

El dia que fa vuit hem d'arribar a Taxco, ens queda molt de camí però ho agafam amb bones i ens dirigim cap Guadalupe aquesta hermosa i moderna basílica de la patrona de México, com que és diumenge anam a missa ben devots i resam per la gent de Mallorca. Després de la missa anam a una Xarrada que ve a ser una festa com els "Toros" però no son "Toros" allò comença amb una missa, dins la plaça hi ha homes i dones a cavall i després de la missa el capellà es treu els ornaments i queda vestit d'homo amb dues imponents pistoles a la cintura (vos imaginau al nostre Rector amb pistoles) I amb aquesta acabam per avui la nostra narració que si Déu ho vol continuarem el mes vinent. LARGO

LES NEULES DE NADAL

Si a l'Alta Edat Mitja -hi ha testimonis catalans de 1089- les neules (obleas o barquillos) constituïen un postre deliciós reservat a la taula de reis, clergues i nobles, a finals del segle XIV eren un ornament típic de la Seu de Mallorca, tan popular com festiu.

Amb el pas del temps -ignorant l'època, les causes i les circumstàncies,- foren substituïdes a les esglésies de convents i parròquies per neules de paper que penjaven dels llantoners o creuaven

el temps en llargs enfilalls on alternaven amb brotets de llorer, murta o arbocera. Solien penjar-se abans de Nadal -Santa Llúcia, la Mare-de-Déu de l'Esperança o Sant Tomàs- i eren retirades, generalment, per la Candelera.

Antigament eren simples cercols blancs i, excepcionalment, de colors, però més tart, mans hàbils, generalment de monges, les abarrocaren amb motius geomètrics, temes florals i animalístics, escenes bíbliques, símbols litúrgics, escuts, anagrames, etc.

TALLER RAYMA

SERVICIO OFICIAL CITROËN

C/ VIA ROMA, 5

ANDRAITX

Tel. 673253

ALICIA QUIROGA
DE SOLERA

Petit

NIÑO - MODA JOVEN

Aragón, 7 - Tel. 67 21 67

ANDRAITX

AUTOS MORAGUES

RENT A CAR

C/. España, 7
Telf. 67 20 09

PTO. ANDRAITX

(MALLORCA)

**CAFETERIA
SNACK - BAR**

Quijote

CAMP DE MAR - MALLORCA

EL C.D. ANDRATX EN ALERTA ROJA

A través de este comentario no vamos a estudiar la marcha deportiva de nuestro equipo como hacíamos en pasadas ediciones, sino que esta vez vamos a tocar el tema del club como entidad y sus visos de futuro.

De entrada hay que decir que el C.D. Andratx está en su momento más difícil en muchos años, es un enfermo que cada día se agrava más y muy posiblemente en breve espacio de tiempo llegue a su momento crítico.

Analizar los motivos que han llevado al estado actual no es muy difícil y a pesar de que conviene hablar claramente voy a intentar resumirlo.

El fútbol en Andratx se ha vuelto viejo y para dar fe de ello basta con mirar a los nuevos directivos que se han integrado en la nueva junta, pocos, muy pocos han sido, por ello en el Andratx están los directivos que estaban en pasadas décadas, de ello sacamos la conclusión que la savia nueva no ha entrado y se sigue con caducas y viejas mentalidades.

El espejo donde nos miramos los aficionados andratxoles es en las entidades que nos rodean y que forman nuestras rivalidades, el CADE Peguera o el Santa Ponça y quizás éste sea nuestro más craso error, estas poblaciones son pueblos que nacen, tienen grandes ilusiones y tienen el acompañamiento que en Andratx no tenemos y es un Ayuntamiento que las patrocina y que dicen que es "el más rico de España", por ello de una vez por todas hay que quitarnos la venda y ver las cosas por el prisma más práctico y si ellos pueden jugar holgadamente en III División, el C.D. Andratx no puede y hay que decirlo así claro y llanamente, tenemos una gran afición, pero hoy priva la economía y ésta en Andratx en lo que atañe al deporte, no existe, la gente está cansada de pagar y nadie quiere desprenderse de algo que a lo mejor no puede.

El presidente, Gabriel Enseñat, al inicio de la actual campaña tenía en perspectiva buenos augurios, había quien quería ser "sponsor" aportando una buena cantidad, había otro proyecto de hacer un local social en el campo con la aportación de una nueva industria que en Andratx florece, pero todo se fue a pique, tampoco no acompañó la perspectiva de los primeros viajes a las islas hermanas y los gastos se dispararon, todo esto nos llevó a unas situaciones alarmantes, la campaña de socios no ha funcionado como todos querían y esperaban, unas rifas que se han hecho no han contado con la colaboración mayoritaria de la gente, y así podríamos ir desmenuzando hasta llegar al fiasco más grande con que se ha topado y que ha sido la falta de colaboración del Ayuntamiento. Ya en la anterior legislatura no se avino a conceder la organización de las fiestas de San Pedro al club y el actual consistorio no ha concedido una subvención solicitada ante los numerosos gastos que se han ido amontonando desde el mismísimo instante en que tan desacertadamente se optó a ascender de categoría.

Mucho, mucho más podríamos decir, pero esperemos que la alerta roja que ahora amenaza al club, no acabe por llevar a éste al más profundo de los abismos, cosa que uno cree que no está tan lejos.

JOFRE

RECORDS ' D ' AHIR

Aquesta vegada vos oferim dues fotografies de S'Arracó i encara que semblen antigues, molts ben segur que les reconeixeran ja que hi ha moltes cases que no han canviat i a més són del voltant dels anys trenta. Una és del carrer del Port de S'Arracó i l'altre el carrer General San Jurjo.

És ben probable que alguna d'aquestes jovenetes que hi ha a les fotografies ara sigui una joveneta de lo que ara anomenen "tercera edat".

